

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 21. apríla 2015 (*)

„Nesplnenie povinnosti členským štátom – Daň z pridanej hodnoty – Šiesta smernica 77/388/EHS – Smernica 2006/112/ES – článok 132 ods. 1 písm. a) a článok 135 ods. 1 písm. h) – Oslobodenia – Verejná poštová služba – Poštové známky – Smernica 97/67/ES“

Vo veci C-114/14,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, podaná 10. marca 2014,

Európska komisia, v zastúpení: J. Enegren a L. Lozano Palacios, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Švédskemu kráľovstvu, v zastúpení: U. Persson a A. Falk, splnomocnené zástupkyne,

žalovanému,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J.-C. Bonichot (spravodajca), S. Rodin a K. Jürimäe, sudcovia A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits,

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteňom na písomnú časť konania,

so zreteňom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Európska komisia svojou žalobou navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Švédske kráľovstvo si tým, že neoslobodilo od dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) poskytovanie služieb a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, ktoré uskutočňuje verejná poštová služba, s výnimkou prepravy osôb a telekomunikačných služieb, ako aj dodanie poštových známok platných pre použitie v rámci poštových služieb na vnútroštátnom území, za ich nominálnu hodnotu, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 132 ods. 1 písm. a) a článku 135 ods. 1 písm. h) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, s. 1).

Právny rámec

Smernica 2006/112

2 Hlava IX smernice 2006/112, nazvaná „Oslobodenie od dane“, obsahuje kapitolu 2 týkajúcu sa „oslobodenia od dane pri určitých činnostiach verejného záujmu“. Článok 132, ktorý sa nachádza v tejto hlave, stanovuje v odseku 1 písm. a):

„Členské štáty oslobodia od dane tieto transakcie:

a) poskytovanie služieb a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, ktoré uskutočňujú verejné pošty, s výnimkou prepravy osôb a telekomunikačných služieb.“

3 Článok 135 smernice 2006/112, nachádzajúci sa v ďalšej kapitole, nazvanej „Oslobodenie od dane pri iných činnostiach“, stanovuje v odseku 1 písm. h):

„Členské štáty oslobodia od dane tieto transakcie:

...

h) dodanie poštových známok platných pre použitie v rámci poštových služieb na ich príslušnom území, kolkov a iných podobných cenín za ich nominálnu hodnotu.“

4 Ustanovenia uvedené v bodoch 2 a 3 tohto rozsudku sú zhodné s tými, ktoré boli uplatniteľné predtým, teda s článkom 13 A ods. 1) písm. a) a článkom 13 B písm. e) šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23), ktorá bola smernicou 2006/112 zrušená a nahradená.

Smernica 97/67/ES

5 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES z 15. decembra 1997 o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb spoločstva a zlepšovaní kvality služieb (Ú. v. ES L 15, 1998, s. 14; Mim. vyd. 06/003, s. 71), zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2002/39/ES z 10. júna 2002 (Ú. v. ES L 176, s. 21; Mim. vyd. 06/004, s. 316, ďalej len „smernica 97/67“), stanovuje podľa jej článku 1 spoločné pravidlá týkajúce sa najmä poskytovania univerzálnej poštovej služby v rámci Európskeho spoločstva a kritériá definujúce služby, ktoré možno vyhraďovať poskytovateľom univerzálnej služby.

6 Článok 3 ods. 1 smernice 97/67 znie takto:

„Členské štáty zabezpečia, aby mali užívatelia právo na univerzálnu službu, medzi ktoré patrí trvalé poskytovanie poštových služieb stanovenej kvality na všetkých miestach na ich území za prijateľné ceny pre všetkých užívateľov.“

7 Článok 4 smernice 97/67 stanovuje:

„Každý členský štát zabezpečí, aby bolo zaručené poskytovanie univerzálnej služby a oznámi Komisii opatrenia, ktoré podnikol pre splnenie tejto povinnosti a predovšetkým totožnosť poskytovateľa (poskytovateľov) univerzálnej služby. Každý členský štát v súlade s právom spoločenstva určí povinnosti a práva, priznané poskytovateľovi (poskytovateľom) univerzálnej služby, a uverejní ich.“

Konanie pred podaním žaloby a konanie na Súdnom dvore

8 Dňa 10. apríla 2006 Komisia zaslala výzvu Švédskemu kráľovstvu, v ktorej mu vytýkala, že si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 13 A ods. 1 písm. a) a článku 13 B písm. e) šiestej smernice 77/388, keďže neoslobodilo od DPH ani poskytovanie služieb a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, ktoré uskutočňuje verejná poštová služba, s výnimkou prepravy osôb a telekomunikačných služieb, ani dodanie poštových známok platných pre použitie v rámci poštových služieb na vnútroštátnom území, za ich nominálnu hodnotu.

9 Listom zo 7. júna 2006 švédske orgány odpovedali na túto výzvu tak, že namietali proti tomu, že by si nesplnili povinnosti, ktoré im vyplývajú zo šiestej smernice 77/388.

10 Listom z 18. júla 2007 Komisia, keďže nebola spokojná s touto odpoveďou, zaslala Švédskemu kráľovstvu odôvodnené stanovisko, v ktorom ho vyzvala, aby splnilo svoje povinnosti v lehote dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto odôvodneného stanoviska.

11 Listom zo 17. septembra 2007 Švédske kráľovstvo odpovedalo na odôvodnené stanovisko, pričom tvrdilo, že oslobodenie plnení poskytovaných verejnou poštovou službou, ktoré stanovuje smernica 2006/112 rovnakým spôsobom ako šiesta smernica 77/388, sa neuplatňuje na švédskom trhu, keďže takéto služby tam neexistujú.

12 Keďže Komisia nepovažovala stanovisko tohto členského štátu za uspokojujúce, rozhodla sa podať na Súdny dvor túto žalobu.

13 Švédske kráľovstvo požiadalo na základe článku 16 tretieho odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, aby Súdny dvor zasadol vo veľkej komore.

O žalobe

O prvej výhrade založenej na nesprávnom prebratí článku 132 ods. 1 písm. a) smernice 2006/112

Argumentácia účastníkov konania

14 Komisia tvrdí, že Švédske kráľovstvo má povinnosť oslobodiť od DPH služby a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, ktoré musí poskytovať Posten AB podľa smernice 97/67, s výnimkou prepravy osôb a telekomunikačných služieb.

15 Tvrdí, že služby poskytované poskytovateľom univerzálnej služby v súlade s povinnosťami, ktoré mu vyplývajú z článkov 3 až 6 smernice 97/67, patria pod pojem „poskytovanie služieb... ktoré uskutočňujú verejné pošty“ v zmysle článku 132 ods. 1 písm. a) smernice 2006/112.

16 V tejto súvislosti poznamenáva, že Posten AB, spoločnosť založená podľa súkromného práva, bola označená za poskytovateľa univerzálnej poštovej služby vo Švédsku. Na podporu tohto tvrdenia sa Komisia odvoláva na spor medzi spoločnosťou Posten AB a švédskym správnym orgánom pôšt a telekomunikácií, týkajúci sa rozhodnutia tohto správneho orgánu spojiť povolenie udelené spoločnosti Posten AB na výkon poštovej činnosti s podmienkami odrážajúcimi skutočnosť, že bola určená za poskytovateľa univerzálnej služby. Podľa Komisie z rozsudku

vydaného Kammarrätten i Stockholm (Odvolací správní soud v Štokholme) vyplývá, že práve z tohto dôvodu sa plnenia spoločnosti Posten AB odlišujú od plnení poskytovaných inými prevádzkovateľmi na švédskom trhu.

17 Podľa Komisie je Švédske kráľovstvo povinné uplatňovať oslobodenie stanovené v článku 132 ods. 1 písm. a) smernice 2006/112, aj v prípade, že by tento členský štát dospel k záveru, že vie lepšie zabezpečiť daňovú neutralitu iným spôsobom ako oslobodením. Odvoláva sa v tejto súvislosti na rozsudok Komisia/Španielsko (C-204/03, EU:C:2005:588, bod 28).

18 Okrem toho Komisia z rozsudku TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248) vyvodzuje, že predmetné oslobodenie od DPH neporušuje zásadu daňovej neutrality.

19 Nakoniec uvádza, že žiadne skreslenie hospodárskej súťaže, aj keby existovalo, nemôže zbaviť Švédske kráľovstvo povinnosti uplatňovať oslobodenie stanovené v článku 132 ods. 1 písm. a) smernice 2006/112, ktoré sa odlišuje od iných ustanovení tej istej smernice svojou nepodmienečnou povahou. Komisia tvrdí, že naopak, práve existencia situácie, v ktorej všetky členské štáty s výnimkou jedného z nich uplatňujú toto oslobodenie, môže byť potenciálne zdrojom skreslenia hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.

20 Švédske kráľovstvo tvrdí naopak, že oslobodí Posten AB od DPH z dôvodu výnimky stanovenej pre verejnú poštovú službu by bolo v rozpore so smernicou 2006/112, ustanoveniami Zmluvy o FEÚ v oblasti hospodárskej súťaže, ako aj cieľmi smernice 97/67.

21 V tejto súvislosti Švédske kráľovstvo tvrdí, že vo Švédsku podniká tridsať podnikov za finančne rovnakých podmienok na už dávno liberalizovanom poštovom trhu – dokonca ešte pred prístupom Švédskeho kráľovstva k Európskej únii –, na ktorom už neexistuje „verejná poštová služba“. Konkrétne Posten AB nedostáva od štátu žiadnu náhradu za svoju povinnosť univerzálnej služby, ako to pritom umožňuje článok 7 ods. 1 druhá veta smernice 97/67.

22 Tento členský štát okrem toho uvádza, že švédsky trh poštovej služby sa odlišuje od britského trhu skúmaného vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248), v tom, že k dátumu vyhlásenia tohto rozsudku mnohé verejné poštové služby v rámci Únie boli zverené verejnoprávnym podnikom, ktoré boli monopolmi, ale táto situácia už neplatí odvtedy, ako článok 7 ods. 1 smernice 97/67 ukončil možnosť poskytnúť výlučné alebo osobitné práva v tomto odvetví.

23 Za týchto podmienok sa Švédske kráľovstvo domnieva, že oslobodí Posten AB od DPH by znamenalo poskytnúť jej oproti jej konkurentom výhodu umelej cenovej konkurencieschopnosti, ktorá by mohla siahať až do výšky uplatnenej sadzby DPH, teda 20 %, čo by znížilo konkurenčný tlak na poštovom trhu v neprospech konečného spotrebiteľa. Na druhej strane takéto oslobodenie by zvýšilo cenu za externalizované plnenia, ktoré využíva Posten AB, pretože by už nemohla odpočítať DPH zaplatenú na vstupe pri jej nákupoch, čo by ju mohlo viesť k reorganizácii svojich činností tak, že by sama v rámci svojho podniku vykonávala viac plnení.

24 Tento členský štát tvrdí, že DPH bola vyberaná zo všetkých poštových služieb vo Švédsku od roku 1993 bez toho, aby bol tento systém napadnutý – okrem odvetvia bánk a poisťovní, ktoré proti nemu namietali práve z dôvodu, že oslobodenie od DPH, ktoré sa v tomto odvetví uplatňuje, im bráni odpočítať DPH zaplatenú na vstupe z poštových služieb, ktoré využívajú.

25 Nakoniec uvádza, že táto záležitosť sa týka hlavne fungovania poštového trhu a že na to, aby mohol trh fungovať čo najlepšie, ustanovenia v oblasti oslobodenia od DPH nie sú potrebné.

26 Najprv treba uviesť, že Švédske kráľovstvo vychádza zo smernice 97/67, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/6/ES z 20. februára 2008 (Ú. v. EÚ L 52, s. 3). Táto posledná uvedená smernica však ešte nenadobudla účinnosť v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku. Preto treba skúmať túto žalobu na základe smernice 97/67, zmenenej a doplnenej smernicou 2002/39.

27 Je nesporné, že Švédske kráľovstvo tvrdí, že odvtedy, ako skončil monopol jeho tradičného prevádzkovateľa v roku 1993, už na jeho území neexistuje „verejná poštová služba“ v zmysle smernice 2006/112, a preto ani povinnosť oslobodiť od DPH akéhokoľvek poskytovateľa poštovej služby. Tento číslenský štát tak podriadil DPH poskytovanie služieb a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, vykonávané všetkými poskytovateľmi poštovej služby.

28 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že výraz „verejná poštová služba“, použitý v článku 13 A ods. 1 písm. a) šiestej smernice 77/388, ktorého znenie je zhodne prebraté v článku 132 ods. 1 písm. a) smernice 2006/112, sa má vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na subjekty verejné alebo súkromné, ktoré sa zaväzujú v členskom štáte zabezpečiť „univerzálnu poštovú službu“ alebo jej časť v zmysle smernice 97/67 (pozri v tomto zmysle rozsudok TNT Post UK, C-357/07, EU:C:2009:248, bod 40).

29 Nie je však sporné, že v čase uplynutia lehoty stanovenej odôvodneným stanoviskom z 18. júla 2007 bola Posten AB určená za „poskytovateľa univerzálnej poštovej služby“ vo Švédsku v zmysle smernice 97/67.

30 Okrem toho z písomných podaní Švédskeho kráľovstva vyplýva, že ako to stanovuje článok 4 ods. 2 smernice 97/67, vnútroštátna právna úprava podriaťuje Posten AB osobitným povinnostiam, ktoré majú zaručiť, že zabezpečí univerzálnu poštovú službu v zmysle tejto smernice na celom území tohto členského štátu.

31 Z toho vyplýva, že Posten AB, keďže vo Švédsku zabezpečuje v plnom rozsahu alebo čiastočne „univerzálnu poštovú službu“ v zmysle smernice 97/67, sa musí považovať za „verejnú poštovú službu“ v zmysle článku 132 ods. 1 písm. a) smernice 2006/112, a že v dôsledku toho služby a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, ktoré poskytuje táto spoločnosť ako poskytovateľ univerzálnej služby, s výnimkou prepravy osôb a telekomunikačných služieb, musia byť oslobodené od DPH.

32 Tento záver nemôže byť spochybnený tvrdením Švédskeho kráľovstva, podľa ktorého zásada neutrality bráni výkladu smernice 2006/112 navrhovanému Komisiou, keďže situácia na poštovom trhu v tomto členskom štáte sa výrazne odlišuje od situácie skúmanej Súdny dvorom v rozsudku TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248), vzhľadom na to, že plnenia spoločnosti Posten AB sa neodlišujú od plnení iných prevádzkovateľov na švédskom trhu.

33 Z bodov 37 až 39 rozsudku TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248) totiž vyplýva, že rozdiel medzi „verejnou poštovou službou“ a inými prevádzkovateľmi sa netýka povahy poskytovaných plnení, ale skutočnosti, že prevádzkovatelia, ktorí zabezpečujú v plnom rozsahu alebo čiastočne univerzálnu poštovú službu, podliehajú osobitnému právnemu režimu zahŕňajúcemu osobitné povinnosti. Z bodu 30 tohto rozsudku vyplýva, že Posten AB naozaj má takéto povinnosti.

34 Záver, ktorý je uvedený v bode 31 tohto rozsudku, nie je spochybnený ani okolnosťou, že rozsudok TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248) bol vyhlásený až po uplynutí lehoty na

dosiahnutie súladu švédskeho práva stanovenej v odôvodnenom stanovisku z 18. júla 2007.

35 V prípade, že povinnosť vyplýva z výkladu práva Únie poskytnutého Súdny dvorom, Súdny dvor objasňuje a spresňuje význam a dosah tohto pravidla tak, ako sa musí chápať a uplatňovať od okamihu, keď nadobudlo účinnosť, takže členské štáty sú povinné od tohto okamihu vykladať a uplatňovať právo Únie tak, ako vyplýva z rozsudku Súdneho dvora, hoci aj neskôr vydaného. Inak je to len vtedy, ak Súdny dvor z dôvodov právnej istoty výnimočne obmedzil vo vzťahu k minulosti možnosť odvolávať sa na takto vykladané právo s cieľom spochybnenia právnych vzťahov (pozri rozsudok Denavit italiana, 61/79, EU:C:1980:100, body 16 a 17), čo však nie je prípad rozsudku TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248).

36 V dôsledku toho treba vyhovieť prvej výhrade uvedenej Komisiou na podporu jej žaloby.

O druhej výhrade založenej na nesprávnom prebratí článku 135 ods. 1 písm. h) smernice 2006/112

Argumentácia účastníkov konania

37 Komisia tvrdí, že Švédske kráľovstvo má povinnosť oslobodiť od DPH dodanie poštových známok platných pre použitie v rámci poštových služieb na vnútroštátnom území, za ich nominálnu hodnotu.

38 Uvádza, že poštové známky predstavujú spôsob zaplatenia za poštové služby a že rozsah oslobodenia v ich prípade by mal v každom prípade zodpovedať rozsahu oslobodenia stanoveného pre verejnú poštovú službu.

39 Švédske kráľovstvo súhlasí s týmto tvrdením Komisie, ale vyvodzuje z neho záver, ktorý je opačný ako záver Komisie, a to, že keďže verejná poštová služba nemá byť oslobodená od DPH, to isté platí aj v prípade poštových známok.

Posúdenie Súdny dvorom

40 Zo samotného znenia článku 135 ods. 1 písm. h) smernice 2006/112 vyplýva, že členské štáty musia oslobodiť od DPH dodanie poštových známok platných pre použitie v rámci poštových služieb na vnútroštátnom území, za ich nominálnu hodnotu.

41 Na jednej strane z dokumentov v spise predloženom Súdnemu dvoru vyplýva, že k dátumu uplynutia lehoty stanovenej odôvodneným stanoviskom z 18. júla 2007 švédska právna úprava nestanovovala oslobodenie poštových známok, upravené v článku 135 ods. 1 písm. h) smernice 2006/112.

42 Na druhej strane Švédske kráľovstvo na podporu svojho návrhu na zamietnutie tejto výhrady len v podstate uviedlo, že dodanie poštových známok platných pre použitie v rámci poštových služieb na vnútroštátnom území, za ich nominálnu hodnotu, nie sú oslobodené od DPH v dôsledku toho, že DPH podlieha poskytovanie služieb a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, ktoré uskutočňuje verejná poštová služba, s výnimkou prepravy osôb a telekomunikačných služieb. V bodoch 26 až 32 tohto rozsudku sa však konštatovalo, že takéto podliehanie DPH je v rozpore s ustanoveniami článku 132 ods. 1 písm. a) smernice 2006/112.

43 Za takýchto okolností treba druhej výhrade vyhovieť.

44 Žaloba podaná Komisiou je v dôsledku toho dôvodná v plnom rozsahu.

45 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že Švédske kráľovstvo si tým, že neoslobodilo od DPH

poskytovanie služieb a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, ktoré uskutočňuje verejná poštová služba, s výnimkou prepravy osôb a telekomunikačných služieb, ako aj dodanie poštových známok platných pre použitie v rámci poštových služieb na vnútroštátnom území, za ich nominálnu hodnotu, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 132 ods. 1 písm. a) a článku 135 ods. 1 písm. h) smernice 2006/112.

O trovách

46 Podľa článku 138 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Švédske kráľovstvo na náhradu trov konania a Švédske kráľovstvo nemalo úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol a vyhlásil:

- 1. Švédske kráľovstvo si tým, že neoslobodilo od dane z pridanej hodnoty poskytovanie služieb a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, ktoré uskutočňuje verejná poštová služba, s výnimkou prepravy osôb a telekomunikačných služieb, ako aj dodanie poštových známok platných pre použitie v rámci poštových služieb na vnútroštátnom území, za ich nominálnu hodnotu, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 132 ods. 1 písm. a) a článku 135 ods. 1 písm. h) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty.**
- 2. Švédske kráľovstvo je povinné nahradiť trovy konania.**

Podpisy

* Jazyk konania: švédčina.